

Дворушники, або Євангеліє від Вовкулаки
В'ячеслав Васильченко

У розпалі літо. Поблизу Києва відбуваються таємничі вбивства жінок, слід від яких тягнеться у давню легенду про вовкулаку. Богдан Лисиця, київський професор словесності, працюючи на прохання свого товариша – головреда газети «Презумпція винності» – кореспондентом, паралельно займається пошуком убивці й написанням статей про це. Розплутуючи клубок неординарних загадок, професор починає розуміти, що все насправді не так, як здається на перший погляд. І опиняється у вирі таємничих подій та небезпечних пригод...

Дипломант Міжнародного літературного конкурсу романів, кіносценаріїв, п'єс, пісенної лірики та творів для дітей «КОРОНАЦІЯ СЛОВА» 2012 року.

В'ячеслав Васильченко

Дворушники, або Євангеліє від Вовкулаки

Вони вже давно серед нас...

ПРИМІТКА АВТОРА

Усі персонажі, установи й події, описані в романі, вигадані. Будь-який збіг з реальними людьми, установами або подіями абсолютно випадковий.

ДОВІДКА

Дворушники – за українським легендами, люди з двома серцями, перевертні.

Присвячується поганим людям. Уже хоча б за те, що вони цю книжку ніколи не прочитають.

А... І ще зеленому чаю «Greenfield»...

На одинака в лісі завжди чекає вовк. Еухеніо Фуентес «У лісовій глухомані» У кохання, як в пташки, крила, Пантери ікла, дракона хвіст... Генрі Лайон Олді «Хабанера» Інколи в ці часи я думаю про горизонт. З горизонтом ви повинні визначитися. Для цього потрібно залишити слід на білому. Можливо, ви скажете, що це проста дія, але кожна дія, яка змінює світ, – героїчна. Чи я просто себе переконав у цьому.

Стівен Кінг «Дьюма-Кі»

Напередодні-1

Сьогодні Вона знову крастиме... Останніх два місяці такі крадіжки стали сенсом її життя. Хоча ні. Самим життям. Новим її життям. Мала тверде переконання: усе, що відбувалося раніше, – всього лиш репетиція. Підготовка до нього. Теперішнього. Справжнього. Якого прагнула. Про яке марила в рожевих дівочих снах. Про яке мріяла в нескінченних дівочих мріях...

Підхопила Його біля метро «Житомиська». Стояв з квітами і вже нетерпляче виглядав. Завжди впізнавав позашляховик кольору морської хвилі. Її розмальовану «Тойоту». І двох напружених вовків, що задоволено біжать, нанесені з боків авто талановитою рукою майстра аерографії. І могутню вовчу голову з товстою м'язистою шиєю на капоті. Великий фейс лісового хижака дивиться впевнено й незворушно, позбавляючи можливих візаві найменших сумнівів про силу та спритність. Хазяйка теж така. В усьому. Про це Він знав. Знала машина. Упевнені намальовані вовки...

Вона крала Його й Себе в цього жорстокого, але такого привабливого міста. Крала в усього світу. Крала в Господа. Упевнено. Сміливо. Не озираючись назад...

У тому-то й річ, що крала. Їхнє спільне божевілля – це суцільний злочин... А вони – закохані злочинці... Розуміла, що за злочини завжди карають. Десь глибоко в душі починала вже навіть остерігатися. Але та солодка млість, той усесвіт щастя, що приносили

ці зустрічі, завжди вчасно затикали роти всім дванадцятьом головам застережливості. А інколи, подібно до казкового героя-переможця, – просто відрубували...

Ці постійні крадіжки відбувались усе частіше. Їхнє життя покотилося з горба нестримним колесом без гальм. Але коли ти в його середині, не думаєш ні про гальма, ні про те, що колись усе одно доведеться зупинитися, ні про те, що котишся вниз... І насолода від запаморочливого польоту вимикає всі інстинкти, всі системи безпеки...

Тепер Він перетворився на вовка. Її вовка. Кохатися з такою стовідсотковою Вовчицею і не стати Вовком... Цього бути не могло. Вона сама тебе перетворить, якщо побачить, що це хоч трохи можливо. Або – викине, як недоношене щеня. Або – загризе. В останнє вірилося більше. Але Вона обрала перетворення.

Він знав, що Тхори, Зайці й Ведмеді Її не цікавили. Не цікавили навіть Леви. Не потрібні. Тільки Вовк. І Вона його знайшла. Додала трошки магії – Жінки і Вовчиці – й одержала, чого прагнула. Хоча якусь дешицію вовчих звичок Він усе-таки мав...

Вони рушили в бік Житомира. У цьому напрямку багато дорожніх готелів і лісів. Є, де сховатися справжнім Вовку й Вовчиці. Спраглим до кохання. Голодним одне до одного...

Напередодні-2

Різкий звук безжалісним скальпелем розітнув ідилію літньої ночі. Нахабно ввірвався в безтурботну тишу заколисаного лісу, розбудивши сонних мешканців і околиці. Схожий на приречений крик якоїсь живої істоти. Невимовний страждальницький біль не вмістився в ньому. Мільйонами збожеволілих крапель шугонув через вінця. Вистачило півмиті, щоб ці моторошні краплі розбризкалися п'яним повітрям. Ще чверть – і безслідно розтанули, ніби їх вигадав талановитий шукач. Незрозуміло, правда, для чого. Відчуття вибухнули єдиним порівнянням: як небезпечна бритва. По венах...

Спочатку – нестримний захват, що розриває будь-яку вимірювальну шкалу. І – при вимкненому на нетривалий час серці – стрибок із заплющеними очима в безодню невагомості. Крилатої. Бездонної. Яка не знає, що таке межа.

Далі – знищувальне розуміння... Жорстоке. Невблаганне. Поза межне. ПОВЕРНЕННЯ НЕМАЄ. І ніколи не буде. Ритуал з часів Адама і Єви. Відхід за невидиму грань. За реальну межу. Раніше чи пізніше. Кому як. Коли в німому безсиллі замирають стрілки життєвого годинника. І тоді здається – ВСЕ. КІНЕЦЬ. Але це не так. Не кінець. Початок. Початок зовсім іншого шляху. Невідомого. Незвіданого. Особливого. Який часто

починається з такого несамовитого крику...

Людське життя теж починається з крику. Але цей, опівнічний, зовсім інший. Якийсь незвичний. Мученицький. Неземний. З відлунням усесвітньої катастрофи. І чогось утраченого назавжди. Напевно, тому що й шлях такий же всесвітньо-неземний...

Цей жахливий крик приреченої істоти, здавалося, належав усе-таки людині. Чи вже ні?...

1

Звичайний ранок. Ще один. Такий, як учора. І як завтра. За ним настане звичайний день. Мабуть, щастя має бути саме таким. Звичайне людське щастя. Просте й банальне, як нова пісняра ще одних «пающих тр...в». Не вірите? Запитайте у тих, для кого ранок уже ніколи не настане. Ні звичайний. Ні незвичайний. Ніякий...

Та коли подзвонив мобільний, Лисиця зрозумів, що сьогоднішній таки незвичайний. Він у відпустці. Значить – нікому нічого не винен. Тому й дзвонити до нього не треба!

А все ж починалося так чудово: п'ятикілометрова пробіжка, турнік і гантелі. Мокра футболка, ніби суперклеєм, міцно приліпилася до спини. Чергова життєва насолода. Її смачно доповнив зелений «Greenfield». Звична тональність закоханості у Світ. Як завжди...

А думками гасало море. Його професор – чого там применшувати! – заслужив. Тільки ніяк не міг обрати місце. Патріотична «підтримка національного виробника» відправляла куди-небудь у сонячний Крим. Або, як варіант, до Херсонської області. Голос зажирілого космополіта пропонував гайнути до якогось недорогого казкового закордоння. Та хай там як, а їхати потрібно неодмінно. Тому що втомився. Від суворих трудових буднів. Від усяюдисущої задухи рідного міста. Від безвідмовного ноутбука...

І ось – дзвінок мобільного. Вторгнення на територію самотнього робінзона. Його «безлюдний острів». Беззаперечні володіння.

Мелодією «вешної» «Весни» телефон добивав оторопілі рештки професорового розслабону. Дисплей висвічував «Бондаренко».

Лисиця натиснув кнопку:

– Низькоуклінне «алло» тому, хто безстрашно дивиться в обличчя жалюгідним залишкам усього кримінального й жахливого в нашому Прекрасному Світі. І розповідає про них

іншим.

– А ти, Богдане, як завжди: у своєму вишуканому стилі? – поставив риторичне питання Бондаренко й відразу ж додав: – Прювіт, пане академіку.

– Здрав будь, боярине, – увімкнув жартівливу церемоніальність Лисиця.

– Докладу зусиль, – офіційно відреагував журналіст. – Чого й вам бажаю. Тільки з оцінкою нашого світу ти трошки поспішив. Не все таке райдужне й рожеве.

– Це ж треба, – награно здивувався Богдан, – а я, черв'як книжковий, після завершення «справи Никонова» вже почав думати, що настають «утопічні часи».

– Трохи поквапився, – з удаваним жалем сказав журналіст. – Але є й приємні моменти.

– Ну і які ж, крім тепла й сонця?

– По-перше, у нас помінявся головний.

– Це втішає. І як новий?

– О, цей – просто геній журналістики, майстер пера, талановитий до безмежності...

– Вітаю, Сергійку, нарешті. Розгледіли лідерську харизму. І в начальницьке крісло сів гідний претендент. Щиро радий. Це потрібно відсвяткувати.

– Спасибі. Але святкувати ніколи. Сам розумієш: «відповідальна посада», «нові обов'язки», «пошук оптимізації роботи колективу»... Та й знаю я твоє святкування: знову будеш обпиватися своїм зеленим «Greenfieldом», а мені – гати по печінці самоналивною системою «горілка-оселедець».

– Так переходи і ти на чай. – Лисиця раптом зрозумів усю глибину сказаного. – Причому – без цукру. Краще з медом.

– Думка приваблива. І вже починає мені подобатися. – У Бондаренка стартувала естафеті ширості. – Ох, умієш переконувати, нейролінгвістичний програміст ти наш... Гаразд. Облишмо жарти. Є серйозна розмова. Зрозуміло – не телефонна. Так що доведеться тобі трохи розвіятися. У напрямку нашого офісу. Ще пам'ятаєш, де він?

– Там, де й раніше, на Золотоворітській?

– Абсолютно точно. Навпроти СБУ й прикордонників.

– Та й до міської управи МВС – рукою подати, – зі знанням видав Лисиця. – Добре влаштувалися, журналісти-криміналісти.

– Це точно, – погодився новий головред «Презумпції». – Гаразд. Я на місці. Коли зможеш – підтягуйся. І чай зелений з медом захопи. Починаю нове життя.

– Чудово! – видерся на пік Оптимізму професор. – Уже збираюся. Правда, в темпі вальсу. На три чверті. У відпустці ми.

– Розумію, – сяйнув поінформованістю Бондаренко. – І це нормально, товариші, – спародіював Горбачова. – Але зустрітися треба сьогодні.

– Зобов'язуюся, – поставив підпис на договорі.

– Домовилися, – ляснув печаткою головред.

«Що там у Сергія завелось таке важливе, що по телефону не зміг сказати? – почав зводити багатоповерхівку здогадів. Бажання витикати носа з улюбленого лігвища не мав. – Хоча давненько й не бачилися. Після зими, по-моєму, так жодного разу. Тільки по телефону та Інтернету. Що ж, мабуть, настав час для підзарядки «face to face». І слава Богу. У небесному сценарії завжди все прописано правильно. На користь – так це вже точно».

Подивився на годинник: дев'ята двадцять шість. І відразу штурхонув себе: навіщо? Відпускникам на годинники дивитися не дозволяється. У них часу – безмежжя. У межах, відведених на відпустку...

Вулиця Золоторітська впирається, як це не дивно, у... Золоті ворота. За цим маленьким анклавом давнини на неосяжних просторах океану-мегаполіса скромно приховані вхід і вихід станції метро. Яка... теж називається «Золоті ворота». Так що заблукати в трьох соснах («станція метро – історична пам'ятка – вулиця») ну дуже складно. Навіть найнеуважнішому заїжджому гастролерові, що вперше з'явився в українській столиці. Богдан же міг потрапити в потрібне місце навіть із зав'язаними очима. Але охочих зав'язувати професорові очі не знайшлося. Тому милувався красою рідних краєвидів. Поняття «краса» приміряв до всього, що траплялося на шляху. Окрім сміття й безхатьків. Але ця некраса, як не намагалася, бажання почуватися щасливим не замрячила.

Двері кабінету Бондаренка ще без таблички. Без інформації про П.І.Б. і неосяжну грандіозність посади. Та й кабінет очікувано не сяйнув свіжим ремонтом. Часто новий боссссс перебудову починає звідси. З найважливішої стратегічної точки. Можливо, це віра в магію, що несвідомо проблискує навіть у найзапекліших безбожників, наукових атеїстів і всіляких інших хом невірних. Аякже? Попередній там сидів, до того торкався, на те, не доведи Господи, дивився. Залишаючи видимий і невидимий слід. «Мітяти» територію

володарювання. Хоча, найімовірніше, новий повелитель босівського кабінету затівав ремонт із зовсім іншою метою. Значно банальнішою: поцупити під цей гіпсокартонний галас таку-сяку копійчку. А там, дивись, і гривня з них вийде. Або – євро. Теж непогано.

Бондаренка, одягненого в «цивільне» – якусь пересічну світлу теніску, а зовсім не динамівську футболку, – схоже, ні перший, ні другий здогад не бентежили. Він безпорадно борсався у справах, час від часу згадуючи про рятувальне коло. Або й узагалі про бригаду вусатих рятувальників.

– Проходь, сідай, – відірвався від матеріалів. – Як доїхав?

– Шикарно, – мовив Лисиця, але сідати не став. – Найнадійнішим у Києві транспортом.

– Це точно, – погодився головред. – Метро, слава Богу, ніколи не підводить... То оце і є воно?

Так відреагував на пачку зеленого «Greenfielda» й півлітрову банку з медом, що напівочікуваним сюрпризом з'явилися з пакета.

– Куди поставити? – хазяйновито поцікавився професор.

– Зараз.

Новоспечений керівник виріс над столом, наблизився до шафи й відчинив дверцята:

– Сюди.

Професор прилаштував гостинці, а Бондаренко увімкнув чайник. Одне з чудес побутової техніки слухняно взялося до роботи.

– А ти чого шкіру скинув? – смикнув «колишнього журналіста» за сорочку.

– Статус, – розвів руки головред. – Тепер пристрасті демонструвати не можи. Тепер ти – начальник над людьми. Об'єктивно ставишся до праці й до працівників. Керівна й спрямовуюча сила. Ось так! Такі тепер ми.

«Колишній журналіст», хоч і крізь сльози, але посміхнувся.

Лисиця підхопив його посмішку, а потім, окинувши оком кабінет, тоном знавця мовив:

– А ти, Сергійчику, непогано влаштувався.

– Та ну його до дідька це «влаштування», – спорудив незадоволену фізіономію. – Мені

більше подобалося алюрити на території. На землі, як кажуть у ментівських колах. Бути вільним вовком з міцними ногами. І зубами, звичайно. Особливо не прив'язуючись до певного місця. І все встигав. І все виходило. А тепер – ось. – Головред штовхнув ногою стола. – У бюрократи пошився... Су-у-мно.

– Я їхав святкувати підвищення, а потрапив, схоже, на поминки. Ві-і-ічна пам'ять колишньому розгульному життю. – Богдан завмер ошелешений.

– Та амбівалентно все це, – увімкнув розумника головред. – Воно немов усе й закономірно. Солдат, що мріяв стати генералом, надяг жадані галіфе. З лампасами. Збулася мрія ідіота. Живи й радій. Але... Жах, як хочеться назад. У солдати. В рядові... Відповідальності менше – волі більше. І творчої – насамперед.

– А дзуськи, шановний мій пане найголовніший редакторе, – посміхаючись, похитав указівним пальцем Лисиця. – Заяложене «за все треба платити» працює тут на повну. Як і скрізь. Усе в нашому мудрому Всесвіті відрегульоване і збалансоване: хочеш більше, ніж маєш, – віддай більше, ніж віддаєш. Так що ім'я «гриб» передбачає «подорож» у кошик... Із вдалим прибуттям до місця призначення, пане «Гриб».

– Знущайся-знущайся, – награно образився Бондаренко. – Ти он своє уже й забув, мабуть. Притерся до керівної посади.

– Правду кажучи, спочатку теж вити хотілося, – напівшепотом зізнався Богдан, згадуючи перші дні на посаді завкафа. – Гиденський час. Але потім, слава Богу, попустило. Тобі теж потрібно через це пройти. Така собі начальницька ініціація. Перехід у нову якість. Смерть попередньої сутності заради народження нової. Архетип[1 - Архетип (тут) – формула людської поведінки, зумовлена традицією, що вироблена певним суспільством.]. З підводного човна не подітися нікуди. Ми – багато в чому заручники предків. Їхнього способу життя й освоєння світу.

– Ініціація, кажеш? – Бондаренко став недоречно серйозним.

– Ну. А що? – не зрозумів такої зміни Богдан.

Нічого не кажучи, головред залив чай і сів на місце. Чашки запарували. З боку могло видатись, що зараз почнеться магічний ритуал. Та ж ініціація. Але хай там як, а швидше, ніж пара, кабінет заповнила таємниця недоказаного.

– Ти теж сідай, – показав головред на стілець навпроти. – Серйозну розмову будемо розмовляти, пане професоре.

Лисиця сів, не зводячи здивованих очей. Чиїхось чужих. З собою таких не брав. І нічого схожого не очікував.

– Є в мене до тебе пропозиція, – почав іздалеку Бондаренко. – Власне, заради неї я й хотів зустрітись.

Богдан залишався здивованоюким. Вивести могло тільки те, що мало злетіти з головредових вуст.

– Зробімо так, – не розкривав карти Бондаренко, – я все розповім, а потім вирішимо, як діяти далі.

– Годиться, – по-бізнесменськи відрізав професор.

– Тоді слухай. Я не випадково звернув твою увагу на слово «ініціація». Наскільки мені відомо (хоча це й небагато) ініціація – це один з найдавніших обрядів родового суспільства, суть якого – посвята юнаків у наступний віковий клас. Обставлявся цей обряд найрізноманітнішими магічними фішками, на які заморочувалися наші ну дуже далекі родичі. Одна з них – ритуальні перевтілення. Найчастіше – у тотемних тварин (ведмедів, вовків). Саме з цим пов'язана легенда про вовкулаку. Перевертня. Людину-Вовка. Я правильно викладаю?

– Загалом. – Лисиця знову економить слова. Безтурботний відпускник ніяк не може в'їхати, куди хилить Бондаренко.

– Добре. Тоді слухай далі. Позавчора вбито жінку. Молоду. Гарну. З багатих. Знайдено в лісі. Недалеко від Гореничів. Ну, знаєш, там, де багато крутих особняків. З перекушеним чи, скоріше, – роздертим горлом. Як написали експерти, зробив це вовк. Абсолютно справжній звір. З Вишневого навіть привозили блодхаута. Єдиного, до речі, на всю Україну. Такого песика називають «кривавим собакою». Його надзвичайно вишколений нюх працює на пошук слідів крові. Для блодхаута достатньо навіть кількох молекул, щоб по сліду знайти вбивцю. Адже людина чи інша жива істота під час руху залишає після себе шлейф запаху. На предметах чи в повітрі. Головне – це мінімум часу, що пройшов з моменту події. Чим час більший, тим шансів менше. Аромат змішується з іншими запахами, і відрізнити його стає важче або й неможливо взагалі. Та ще й у лісі. Царстві різних запахів і звуків. Але цей геніальний песик нічим не допоміг. Ось так... До речі, незадовго до смерті жінка мала статевий контакт.

Бондаренко говорив якимось важко й замовк з ледь помітною радістю. Наче закінчив тяжку непосильну працю. Проте відразу ж додав:

– Із чоловіком.

Почувши останню фразу, Лисиця звів очі, якими задумливо вивчав підлогу:

– Тільки не говори, що тамтешні мешканці відразу ж почали пліткувати про вовкулаку.

– А навіщо? – крізь щирий сум посміхнувся головред. – Ти й сам це зрозумів.

– Але ж це відверта маячня? – Професор ехидно посміхнувся й розвів руки. – Який перевертень? Цього не може бути.

– Може, й не може, – погодився Бондаренко. – А може, – й може.

– Ну, ти даєш, Сергійку! – заводився Лисиця. – Уже хто-хто, а ти, як мені здавалося, на таку ересь не здатний.

– Вибач, пане професоре, не виправдав. – Головред, схоже, не поспішав переймати віру співрозмовника. Він звівся й приніс чашки, з яких усе ще парувало. – Тільки я за своє журналістське життя такого надивився, що скидати з рахунку будь-які, навіть найбезглуздіші припущення, якимось чином не маю права чи що... І довіряю тільки фактам. Тільки їх звик аналізувати. І повідомляти про результати читачам. Тому дивися. – Поклав перед професором документ. Узняв олівець, щоб використовувати його, як указку. – Ось копія висновку експертів. Тут усе чітко, без сентиментів, написано. Численні укуси вовка, плюс його шерсть. А тут – про статевий контакт.

Богдан, як зомбі, стежив за рухами олівця й усе ще нічого не розумів.

– А ось, – головред поклав новий бюрократичний папірець, – довідка з обласного лісництва. Ніяких вовків. Вони для наших країв, виявляється, велика рідкість. Якщо не більше. Ну? Що скажеш тепер?

– А що я можу сказати? – знизав плечима. – Нехай міліція говорить. Це її компетенція.

– Ну, ти й понтовик, Богдане. Ще той, – з ехидною гримасою видавив Бондаренко й надпив із чашки. Вираз обличчя відразу ж змінився: зелений чай без цукру – напій не для аматорів, а... для професіоналів.

Помітивши це, Богдан посміхнувся й порадив:

– А ти медку додай.

– Отруїти мене хочеш? – скривленим фейсом запитав головред.

– Навпаки, – знову посміхнувся Лисиця. – Усе корисне – несмачне, а все смачне – некорисне. Запам'ятай, сину мій.

– Та ну його, – відставив чашку роздратовано.

– То що там про понти? – нагадав Лисиця і з награною насолодою відпив. Бондаренко мимоволі поморщи вся.

– Та, кажу, уся ота твоя «компетенція міліції» – суцільні понти. Вона відхреститься від усього в прямому й переносному розумінні. І, до речі, від кого я про цю компетенцію чую? Від людини, що вирахувала Естета в Україні[2 - Див. В'ячеслав Васильченко. «Гаудеамус», виконаний смертю. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2014. – 304 с.] й Дарувальника Перснів у Франції?[3 - Див. В'ячеслав Васильченко. Притулок для прудкого біса: детективний роман – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2013. – 292 с.] Від людини, що звикла завжди серйозно ставитися до найдивніших і найнеможливіших фактів? І перевіряти їх ще і ще? Що з тобою, «пане детектив»? Чи ти це?

– Нічого особливого, – відповів Лисиця. – Просто, по-перше, – щодо вовкулаків – це відверта нісенітниця, елементарна маячня. По-друге – я не детектив, а так – жалюгідний аматор, періодично успішний. Напевно. Ну, а по-третє – зараз у відпустці. Заслужений до того ж. І збираюся на море. А ти, Сергійку, цікавий своїми розмовами, як стрілки пісового годинника.

Головред явно не очікував такого. Його розгублений вигляд палахкотів красномовністю. Лисиця розумів, що планувалося інше.

– І все ж, – не здавався «колишній журналіст», – я тебе не впізнаю. Відомий мені Богдан Лисиця – інший. І від участі в такій заплутаній справі не відмовився б ніколи. – Тепер дивуватися надійшла черга Бондаренку. – Ти ж не гірше за мене розумієш, що вона не проста. І міліція з неї елегантно зіскочить. Хоч загинула – дружина серйозного бізнесмена. Банкіра. Її, до речі, звали Ольга Довгань.

«Ого», – свиснув подумки Лисиця: прізвище Довгань відоме в Києві. Його власник – людина багата і впливова.

– Сам розумієш, – продовжував Бондаренко, – він докладе всіх зусиль, щоб злочин розкрили. Але – міліція є міліція. Як би банально це не звучало. Особливо ворухитися не будуть. Ти це й без мене знаєш.

– Знаю, – кивнув професор, – але дуже хочеться на море.

– А відпустки скільки залишилося?

– Двадцять два дні.

– Ну, от і чудово. За тиждень розкриєш злочин, а потім – два тижні на морі. – Головред посміхнувся глибокозадоволено.

– Ваше прізвище Бог? – шпигонув на те Лисиця. – Мені здається, що керувати моєю долею, нехай навіть і в межах двадцяти двох днів, – суто Господня компетенція. Ви так не вважаєте, мій любий друже?

Недосконалість плану відкрилась тільки зараз. І Бондаренко помітно скис. Знову випив чаю й, уже не морщачись, прошепотів:

– Прости мене, грішного, Господи. Без умислу це, без умислу. Каюся. Сьогодні ж обов'язково забіжу до Володимирського собору й поставлю свічку... Прости мене, Господи. Прости. – І тричі зосереджено перехрестився.

– Стій-но-стій-но, Сергійчику, – заговорив інтригуюче Лисиця, начебто впритул наблизився до відгадки. Залишилося тільки докласти до пазлу останню частину. Або піймати вовчулаку за хвоста. І показати цю дивину юрбі цікавих. – А з якого це дива ти так піклуєшся про мою участь? На завершеного безсрібника ти, при всій повазі, ну ніяк не тягнеш. Нумо, колися: що намислив?

– Та є тут сякі-такі думченята, – відразу пожвавішав Бондаренко, ніби нарешті опинився у своїй тарілці. – Дивись. Новопризначений керівник (тобто я) мусить показати результат. Причому – не відкладаючи в довгу шухляду. Інакше – навіщо ж призначати? Так? – Лисиця кивнув. – Отож. Збільшити тираж нашої «Презумпції» можна тільки сенсаційними матеріалами. І вони повинні не просто дихати сенсаціями. Нам потрібні сенсації ексклюзивні. Ну як, докумекуєш?

– Не надто, – незграбно, ніби чашку з рук, упустив Богдан. – У найзагальніших рисах. – Чашка гупнула на підлогу, і її стало декілька. Навіть багато.

– Ми будемо вишукувати неординарні кримінальні випадки, розслідувати й висвітлювати на сторінках «Презумпції». Тепер як? – Безпосередній родитель озвученої ідеї світився від щастя, як і будь-який батько після звістки про народження довгоочікуваного чада.

– Ідея – непогана, – без особливого ентузіазму оцінив почуте Лисиця, – але яким буде втілення? Тут не все так просто. – Богдан тверезо дивився на світ, що звичайно виявляв до всього нового відверту байдужість.

– Саме так, пане професоре, саме так. – Бондаренко ставав дедалі веселішим, немов уже після цих слів тираж «Презумпції» неодмінно підскочить до позначки «перший мільйон». Або наче пив він усе-таки не чай.

– Щось ти мутиш, Сергійку, – похитав головою професор, – чогось недоказуєш.

– Одне слово, так, – ляснув по столу головою, – пропоную тобі стати співробітником

нашої газети й долучитися до посилення її тиражних позицій.

Нижня щелепа професора впала на підлогу, дорогою наткнувшись на носок черевика. І в такій позі застигла на якийсь час. Ну, Сергійчик! Ну, чудило! Та від своєї роботи хочеться на море втекти, а тут ще й він із шизонутими пропозиціями! І щелепа крейзіфрогом пострибала блискучим ламінатом.

Схоже, таку реакцію головред і очікував. Він продовжував мовчати, стежачи за поведінкою товариша й готуючись утілити наступний пункт.

– Та ти просто з глузду з'їхав! – нарешті вивернув на Бондаренка весь праведний гнів, підзбираючи за довгу паузу. – Ти, часом, тренінги в божевільні не відвідував? З ефективного менеджменту.

– Щодо першого – погоджуюсь. Щодо другого – ще ні, але подумаю, – посміхнувся близькому родичеві розлюченості. – Знаю, що пропозиція божевільна. Знаю навіть те, що збираєшся сказати. Більше того – усе прекрасно розумію. Але тут є одна проблема: без тебе мені не обійтися. Ось дивися: пишеш ти чудово, розуму – ну, тут без варіантів... Але, що найголовніше, можеш розплутувати всілякі загадкові таємниці... І хочеш. Одне слово, мені банально потрібна твоя допомога. Ну, поміркуй сам: на кого я можу покластись у скрутну хвилину, як не на своїх друзів? А зараз у моїй кар'єрі – саме така хвилинка.

Бондаренко замовк, продовжуючи дивитися на Лисицю. Той, ошелешений, теж мовчав, клекочучи справедливим обуренням. А ще кажуть, що в Україні немає вулканів. Проте черговий ковток чаю трохи загасив серцеву пожежу. Слава Богу, обійшлися без еменесників. У блискучих касках. З Местором Чуфричем на чолі.

– Добре, – вичавив крізь зуби, – Господь з тобою. Я згоден. Умієш ти, Сергійку, натиснути потрібну кнопку. Дано.

– Стаж, Бодю, стаж, – погодився утішений головред. – Досвід і практика, як кажуть, велика річ.

– Це точно, – закивав професор. – А ти можеш, бувалий вовчисько.

– Та годі тобі! Не згадуй про вовків, а то, не дай Боже, лиха якого накличеш.

– Більше не буду, – пообіцяв Лисиця, а потім додав: – А я й не знав, що ти такий забобонний.

– Я, Богдане, за своє життя такого надивився й назнався, що тепер вірю в усі реальні й нереальні сили... Навіть у мозок блондинок... Гаразд. Підпишемо трудовий договір, виготовимо посвідчення і – до роботи.

Бондаренко підійшов до копіра. Апарат послужливо заторкотів, щораз випльовуючи нову сторінку.

– Тримай. – І майже під звуки оркестру вручив копії матеріалів, складені в пластикову теку. І з усміхом додав: – Упораєшся з цією справою – і відразу на море.

Лисиця взяв, зосереджено обнюхав, скуштував на зуб і сказав:

– Тоді слухай. Цю нещасну вбив чоловік, що в багажнику машини привіз вовка.

– А може, то жінка? – посміхнувся Бондаренко.

– А як же статевий контакт? – поставив логічне запитання. – Без чоловіка не обійшлося.

– Точно, – здався головред, – я про це вже й забув. Постійно купа нових тем.

– Ну, то що? Я до вечора все про цього чоловіка напишу і – вільний? – підморгнув професор.

– Дуже... смішно, – розділив паузою слова, роблячи наголос на кожному.

– Добре, тоді слухай наступний тост, – ніяк не вгамовувався Богдан. – Ольгу Довгань убив чоловік, що виготовив механізм, який має форму вовчих щелепів, а весь необхідний антураж – ну, там шерсть, слину, фекалії – розкидав з пакетиків.

– І все це заради того, щоб почали говорити про вовкулаку або справді визвірилися на вовків?

– Приблизно так, – посміхнувся Богдан. – А ти – придумав у всю цю колотнечу запрягти заслуженого відпускника.

– Пішли оформлятися, геніальний детективе.

Лисиця слухняно рушив за головредом: дав слово – тримай. Інакше в його житті не бувало. Принцип. Нічого не вдієш. Річ, за визначенням, непорушна.

Теку відкрив тільки вдома. У транспорті робити це не рекомендується. Та й бажанням поки не палав. Не любив, коли руйнувались плани. Одразу з'являвся й починав облизуватись мрячливий депресняк. Але Богдан піддавався рідко. І смачне облизування найчастіше ловило облизня. Цього разу мусило трапитися так само.

Сів на диван. Почав розглядати принесене. Так. Посвідчення кореспондента «Презумпції винності» Богдана Лисиці. Незадоволений фотофейс швидкоспеченого «журналіста» доповнював сумовиту ксиву. Вона і все, з нею пов'язане, велетенською перешкодою вирости на шляху до омріяного відпочинку. Цього не обійти. Не перестрибнути. Не проігнорувати. Можна тільки підірвати. Але всі знайомі сапери устигли помилитися по разу.

Довідка з лісництва. Про «рідкісні випадки появи вовків» на території, що цікавила Бондаренка (запит у лісництво робив він).

Експертний висновок. Нічого нового. Усе, як розповідав головред.

Протокол огляду. На галявині виявлено багато людських слідів і залишки недавнього пікніка. Натоптали, як на слонячій дискотеці. Повний гаплик.

Далі – три фотографії. Їх від слідчого привіз практикант, коли Богдан зібрався додому. На першій – великий план. Галявина. «Тойота-Прадо» кольору морської хвилі. 3 намальованими вовками. Водійські двері відчинено. І тіло жінки. Лежала, розкинувши руки й ноги. Навряд чи цю позу прийняла самотійно. Коли тобі в горло вчепиться якась тварюка, хапатимешся за життя до останнього. Якщо до цього, скажімо, не ввели транквілізатор. Тоді робитимуть, що захочуть. Але у висновку про які-небудь хімічні речовини – жодного слова. Виходить, хтось саме так «розклав» уже після смерті. І цей хтось явно не вовк: той такими речами займатися не буде. Не його рівень.

Друге фото «присвячувалося» тільки жінці. На повний зріст. Тут – нічого особливого. Туфлі на «низькому ходу». Легка квітчаста спідниця. Добре підібрана блузка. Довге золотаве волосся розкидане довкола голови. Дідько, гарна! Шкода її. Утім, некрасиву теж... Хоча наукою доведено, що до фізично гарних людей (порівняно з некрасивими) життєвий успіх приходить швидше й легше – із меншою кількістю витрат. Непогане личко налаштовує до себе інших. Найпевніше, Лисиця відреагував на красуню так само, як і ті, досліджені, – природно. На третій фотці можна розгледіти... Стоп. Розгледіти можна, але цього не зробив. Ковзнувши очима великим планом кривавого місива, яким стало горло красивої нещасливиці, заховав фотографію.

Переніс усе криміналістичне добро на робочий стіл. Увімкнув ноутбук. Перетворився на справжнісінького журналіста. Такого собі homo scriptum – людину, що пише.

«Страшенно шкода цю молоду жінку, – почав стукати по клавіатурі. – Скільки Господь витратив на неї старання, вклав душу в прямому й переносному сенсі. Створив буквально

шедевр, але хтось умить зруйнував цей Всесвіт Божої Любові... – Зупинився й подумав, не переносячи на віртуальний аркуш: – Цікаво, навіщо?... А от це й потрібно буде вам, шановний пане професоре поки без моря, з'ясувати. І відшукати цього герострата. Хоча ні. Герострат пішов на злочин заради слави. Про нашого «вовкулаку» цього сказати не можна. Він зробив усе так, щоб заховати своє ім'я й себе за сімома замками. Або й за більшою кількістю. Стоп. А чому це вбивцею не може бути жінка? Для статевих контактів з убитою поруч вона мала чоловіка. А потім... Ого, які нетрі. Зайдеш, і потім ніякої відпустки не вистачить, щоб повернутися. Навіть із компасом. Оце так «влип, очкарик». Ну, Сергійчик, ну, замутив...».

Відчув, що починає заплутуватися в густих сітях думок. Ліками зазвичай ставав зелений чай. Допоміг і цього разу. Правда, ненадовго. Знову «повернувся» до лісу. А клавіатура, чітко відгукуючись на вивірені удари, стала втілювати думане в графічні зображення слів.

«Тепер, якщо відкинути всі безглузді здогади (хоча як їх можна відкинути: фактів же менше котячих сліз), що виходить? Убито молоду жінку. У неї нічого не вкрали, окрім, за словами чоловіка, смартфона. Тобто – нічого коштовного, на що могли б поласитися банальні грабіжники. Хоча для декого смартфон – межа мрій. Машина (ця взагалі на нормальну купу тугриків тягне), гроші, документи, прикраси – все на місці. Чи, може, щось таки й поцупили, але про нього чоловік ні сном ні духом? Або в курсі, але вміло приховує? Такі «або» можна не рахувати. На початку їх безліч. Це – нормально. Виходить, пограбування як мотив поки відкидаємо. До пори до часу. Далі. Жінку загриз вовк. Це єдине, про що можна говорити з певністю. Як, втім, і про сексуальний контакт. Із чоловіком.

Отже, вовк... Варіант № 1. «Випадкова загибель». Жінка їхала лісом (куди? навіщо?). Зупинилася (заглух двигун? не стерпіла природної потреби?). Вийшла (важко повірити: жінки, зазвичай, патологічно бояться темряви, до того ж – у лісі!) і зазнала нападу вовка. Висновок: надто вже неймовірно. Якщо навіть опустити факт перебування в нічному лісі (приблизний час смерті – 00.45), то з машини при будь-яких розкладах не вийшла б. Заглух двигун – чекала б ранку. Схотілося під кущик – що-небудь придумала б. Дотерпіла до світанку. Сяка-така, а проти вовка «Тойота-Прадо» – все-таки фортеця. Але ж ні. Жінка залишає машину. Безглуздо? Абсолютно. Якщо заглух двигун, можна подзвонити чоловікові, друзям, знайомим, щоб допомогли. Але вона нікому не подзвонила. Забула смартфона чи загубила десь? Цілком імовірно. Такий варіант пояснює багато: і відсутність апарата на місці вбивства, і те, що ні з ким не зв'язалася... Багато запитань без відповідей. Але найбезглуздіше – розташування тіла після атаки вовка. Ні. Цей варіант мимо. Неможливий «технічно».

Варіант № 2. «Навмисне вбивство». Жінку вбили за допомогою вовка. Призначили зустріч (причому це була знайома або навіть добре знайома людина). Довгань приїхала, довірливо вийшла з машини. Вимкнула смартфона, тому що співрозмовник про це попросив (щоб важливі розмови не заважали дзвінки?), або це зробив убивця вже після смерті загиблої. І сам забрав. Але чому ця «важлива розмова» мусила відбутися опівночі?

Невже іншого часу – хай навіть і для суперважливої розмови – не знайшлося? Це трохи веде у бік містики, про яку потім. Опинившись поза машиною, жінка стала беззахисною, і зацькувати її – робота нескладна. Що характерно, вовк натренований суто на вбивство: «зайвих» укусів на тілі немає. Потім хазяїн вовка розклав уже неживе тіло (навіщо?) і, задоволений, залишив місце злочину. Задоволений, бо вийшло все, як планувалося. Убивство є, слідів убивці – немає. Висновок: ближче до правди, хоча й скидається на маячню. Ну, хоче людина вбити когось. Є дві тонни давно придуманих способів. Досконаlih, надійних, перевірених у тисячах випадків. Навіщо вигадувати такий складний велосипед? Хоча... Креативників вистачає завжди. Не будемо скидати з рахунків. Ще образяться.

Варіант № 3. «Напад вовкулаки». Цей «клієнт» – економне упакування «два в одному». Він тобі й чоловік, він тобі й вовк. Щойно красенем писаним був, дивишся, а вже й на звіра лютого перекинувся. На користь цієї (найбезглуздішої) версії говорять вовчі укуси й час загибелі жінки. Практично – відразу після півночі. А це – якраз і є «час вовкулаків». Та й усякої іншої нечисті. Плюс – статевий контакт. На цю роль наш перевертень підходить якнайкраще. Покохався, а тут – і північ, час перетворення. Що вдієш? Хочеш чи не хочеш, а від вовчої шуби й іклів не відкараскатися. Та й жертва під боком. Ну й «поживився», не знехтував...

Тепер – сексуальний контакт. На згвалтування не схоже. Ніяких слідів насильства. Значить, за взаємною згодою. Якби зустрічалася з коханцем, той обов'язково б вивів. Точно б не залишив саму... Але навіщо це лісове randevu? Та ще й уночі. Та ще й опівночі. При Ольжиних грошах можна спокійнісінько знайти затишніше містечко. Готелів зараз – греблю гати. Чи не хотіла світитися в готелі? Тоді можна найняти квартиру на добу. Цими послугами Інтернет теж заповнений. А може, захотілося на природу? Не виключено. Але чому вночі? Щоб здійснити вбивство! Ліс і ніч – найкращі декорації для такого спектаклю. Значить, у лісі опинилася не випадково. І вбивство сплановане. А якщо цей палкий коханець і вбив її? Зацькував вовком. Теж можливо. Але навіщо? Присутність вовка в цій картині явно її псує. Веде від логічних припущень у світ якихось химер. Містики. Так. Це якщо йти від банального вбивства. Якщо хотіли тільки вбити. А якщо це – помста? І вовк – ключовий символ? Вказівка на щось. І машина вовками обмальована. Може, тут десь прихована відгадка, чому вовк? А якщо це – вбивство «за особливою формою»? Якийсь невідомий ритуал. А що? Непогано. Ритуал – надійна фішка для вбивства... І для його пояснення...»

Роздуми перервав дзвінок мобільного. На дисплеї прочитав «Бондаренко».

– Я там тобі інформаційку про родину Довганя скинув електронкою, – випалив без зайвих люб'язностей. – Працюй. – І відключився.

Не встиг навіть подякувати. Одразу ж зайшов до Інтернету й «розірвав» конверт електронного листа. Побачив прикріплений файл. Відкривши, почав читати:

«Ольга Володимирівна Довгань, 27 років. Дівоче прізвище Вовчанська. Народилася в місті Калинівка, Вінницької області. Закінчила Київську муніципальну академію естрадного та циркового мистецтва ім. Л. Й. Утьосова (факультет естрадного мистецтва, кафедра сучасної хореографії). Заміжня майже чотири роки. Чоловік – Борис Дмитрович Довгань. Банкір.

У минулому – танцівниця. Працювала в колективі «Руді Фурії». Нині – власниця мережі танцювальних шкіл «Феерія». Бізнес розвивався успішно. Батьки справно віддавали свої кривні за граційні та ненаглядні їх нащадків. Жила разом з чоловіком у с. Гореничі неподалік Києва, у триповерховому особняку. Життя вдалося їй пливти-пропливати «собі на втіху». Вийшовши заміж, опинилася в Бога за пазухою. З рядової танцівниці перетворилася на респектабельну бізнесвумен. І все це, звичайно ж, – завдяки вдалому шлюбу з багатого і впливового людиною. Цей фінансовий геній володіє «BDD-Банком». У минулому він – головний економіст на заводі «Арсенал». У дев'яності разом з Павлом Боярчуком, колишнім заступником міністра фінансів Радянської України, і Михайлом Яценком, одним з комсомольських ватажків республіканського масштабу, Довгань створює «J amp;B amp;D-Банк». «Контора» починає набирати оберти. Через кілька років Боярчук і Яценко знезацька продають свою частину Довганю. Хоча, якщо вірити такому надійному джерелу, як плітки, Довгань серйозно натиснув на своїх компаньйонів. Причому зробив це за допомогою відомого злочинного угруповання Киселя. Пізніше подекуди, що Боярчук виїхав за кордон. Чи то до Італії, чи Іспанії. Але сліди загубилися. Яценко начебто теж десь розтанув у закордонних світах. Сам же Довгань перейменував банк і почав заправляти в ньому «за своїм образом і подобою». А вже став одноосібним власником. Фактично богом. Банк добре тримається на плаву. І справи Довганя, зрозуміло, ідуть вдало.

Ольга – третя дружина банкіра. Перша – директор двадцять другої школи. Кілька років тому померла. Вони познайомилися на якійсь дискотеці. Пам'ятаєш, у вісімдесяті роки модними були зустрічі студентів різних вузів (тих, де багато дівчат, з тими, де багато хлопців). От і зустрілися дві самотності – майбутній економіст і майбутня вчителька. Але прожили недовго. Довгань залишив її заради молодшої, Надії. Ця – теж економіст. Мешкає на вулиці Саксаганського, сім, квартира дев'ять. Домашній телефон 2332222. Син Дмитро, двадцять років. Навчається в Лондоні на фінансиста. Друга дружина з сином перебувають на повному банкіровому забезпеченні.

Ольга дружила з Дариною Санжак (теж професійна танцівниця). Її телефон 0649204020. Поки – все. Цілую».

– Спасибі, – подякував уголос, посміхнувшись останньому слову. – Інформаційка справді цікава. Виявляється, красуня Оля отримала собі шикарне життя після вдалого заміжжя. А до того була звичайною танцівницею. І тільки шлюб із впливовою людиною зробив її світською дамою. Частинкою сучасної еліти. Однією з «найкращих людей». Але цим кроком вона, судячи з усього, добряче насолити другій дружині Довганя, від якої той має

сина. Виходить, Ольга – розлучниця. Розбила міцну успішну родину. Хоча свого часу вона теж постала на руїнах попередньої... Якщо синові банкіра двадцять, а одружена Довгань-третя майже чотири роки, то виходить, що в другій родині наш Борис Дмитрович прожив фактично «двадцятку». А це вже серйозно. За такий час перетворюються на власність одне одного. А «свое» кожен захищає до останнього. Чим не мотив? До того ж син. Такі жахливі події, як розлучення батьків (та ще й через іншу жінку), хлопці переносять непросто. Хоча Довгань продовжує їх утримувати. Обов'язок пам'ятає. А може – відкупається? Спокутує гріх? Та хіба ж гроші, навіть великі, замінять повноцінну родину? Батьківське тепло? Турботу? І навіть елементарне перебування поряд. Тут теж може бути мотив.

Закінчивши з інформацією, узявся за статтю для тепер уже «своеї» газети...

...Минуло чотири години. «Журналіст» накидав чорновиків не однієї, а трьох статей. Роздрукував. Перша закінчувалася так:

«Усе написане цікаве не тільки в пізнавальному плані. Нещодавно на Київщині сталося вбивство молодої жінки. Обставини цієї трагедії та сліди, виявлені на місці злочину, свідчать, що вбивця хотів облаштувати все так, аби люди повірили в появу вовкулаки. Щоб оповити цей жахливий випадок серпанком містики. Але слідство в усьому розбереться. Про його хід наші читачі дізнаватимуться з регулярних публікацій. Ми систематично подаватимемо матеріали, оскільки йдеться не про банальний злочин на побутовому ґрунті. На наш погляд, ця подія заслуговує докладного висвітлення. І наша газета це вам обіцяє».

Задоволений, випустив із рук чергові «шедеври». Ті, завернувши химерною траєкторією, плавно приземлилися на стола. Тепер хай полежать. Завтра перечитаємо, підкорегуємо і – до друку.

Ніщо не завадило солодко потягнутися й позіхнути.

«Стоп? – зупинив себе. – А як же звати нашого шанованого автора? Це мусить бути щось таке... Таке... Хо-хо! Краще, ніж Володимир Ярчук, і не придумаєш. Що ж, хай так і буде. Відчуємо маску чужого імені».

* * *

Фрагмент однієї зі статей Володимира Ярчука:

«Людська свідомість любить усе незвичне, таємниче, незвідане. Упродовж своєї історії homo sapiens вигадала багато способів розважитись, лоскочучи нерви розповідями про

різних фантастичних істот. Однак з часом наука знаходила неспростовні докази того, що архаїчні вірування людства часто мають цілком раціональне підґрунтя. Одним із таких нереально-реалістичних фактів є образ людини-перевертня. Вовкулаки...

...Про виникнення перевертнів давньогрецька легенда розповідає так. Аркадський цар Лікаон, тиран і безбожник, захотів посміятися над Зевсом. Він пригостив верховного бога стравою, приготованою з людини. Для чого убив свого семилітнього сина. Дізнавшись про це, Зевс вигукнув: «Відтепер ти навіки перетворишся на вовка. Вовка серед вовків. Це буде твоім покаранням. Адже смерть була б для тебе карою надто незначною!»

У старій Україні вовкулаками (синоніми вовкулак, вовкун) називали людей, виселених за межі території роду (племені). Підставою для цього ставали надмірні гріхи, до яких зараховували зраду рідної землі, роду, вбивство, зґвалтування, крадіжку та ін. Відомо, що для архаїчної людини простір ділився надвое: «свое» (освоєне, облагороджене, безпечне, вона там жила) і «чуже» (незвідане, вороже, що приховує небезпеку, звідти виходили всі загрози й приходили всі біди). Виселення за межі свого простору (що вважалося найжорстокішим покаранням, архаїчною «вищою мірою») автоматично перетворювало людину на ізгоя, позбавляло права членства в племені, робило не таким, як усі. Виселений ставав чужинцем для своїх. Тобто – ворогом...

Слово «вовкулака» складається з двох частин: вовк та ст.-слов. длака «волосся, шкура» і має спільнослов'янське походження. Цей факт відображають багато слов'янських мов (природно, демонструючи закономірні фонетичні видозміни): рос. волколак, укр. вовкулака, білор. ваукалак, польск. wilkolak, лит. vilkolakis, чеськ. vlkodlak, словацьк. vlkolak, серб. вукодлак, болг. вълколак, върколак (звідки грец. ??????????, ?????????? і рум. pricolic). Гіпотетичне – ст.-слов. влъкодлакъ.

Вовкулаки «існують» у віруваннях усіх індоевропейських народів. У Європі (зокрема і в Україні) вовкулацтво відоме з найдавніших часів. Про нього свідчить ще Геродот. Історик розповідає про неврів – плем'я, місцем мешкання якого слугували верхів'я Дніпра (V ст. до н. е.). Представники цього племені, використовуючи чари, у певний час мали здатність перетілюватися на вовків, а з вовків – знову ставати людьми.

А південні слов'яни вірили, що такими перевертнями можуть ставати діти, народжені від зв'язку жінки з вовкулакою...»

Лисиця під'їжджав до супермаркету «Новус» на проспекті Палладіна. Тут мав зустрітися з Дариною Санжак – подругою Ольги Довгань. Домовляючись по телефону, назвав марку авто, колір і держномер. Дівчина описала себе: зріст трохи вищий за середній, струнка, білі штани, бежева блузка, чорне волосся. Недовге-некоротке. Стоятиме ліворуч входу з великим пакетом «Новус».

Уїхавши до зони паркування, згадав орієнтири: зріст, стрункість, колір одягу й волосся. Місце – ліворуч. І – великий зелений кульок. Усе сходилось в одній точці. Сумнівів не було: ця точка – і є Дарина. Та напруженим поглядом вишукувала потрібну машину. Але – безрезультатно. Потрібна допомога.

Припаркувався на першому ж ліпшому місці й кинувся до дівчини.

– Богдан Лисиця, – відрекомендувався підбігши. І обдав відкритістю й надійністю: – Можна допомогти?

– Дуже приємно, – звільняючись від ноші, проспівала дівчина, – Дарина.

– Ну й тоннаж ви тягаєте, – вирвалося, коли руки напружилися від ваги купленого. – Більше немає кому?

– У-у, – мотнула головою. – Живу сама... Наймаю квартиру в Коцюбинському. Мама – в Калинівці. Брат – на заробітках у Португалії. Оля...

Це слово лягло останнім мазком у картину вражаючої самотності (в усякому разі, так здалося). І Дарина вибухнула риданням. Від суму за подругою чи жалості до себе. Хоча... це майже те саме.

– А я вас візьму та й відвезу додому, – бовкнув Лисиця. Хотів хоч якось допомогти.

– А вам це не складно? – запитала Дарина, втираючись мережаною хустинкою.

– Ну що ви, – зрадів, – навіть приємно.

– Тоді можна. Я живу недалеко від ДОКу. Знаєте, де це?

– У найзагальніших рисах, – щиро зізнався. – До Коцюбинського доїдемо, а там покажете. Гаразд?

– Угу, – спробувала всміхнутися дівчина. І це втішило її розгубленого співрозмовника.

Дарину посадив спереду. Прилаштував у багажнику важезний пакет. За лічені секунди Mitsubishi «ASX» уже вибиралася на проспект Палладіна.

– Я так розумію, ви з Олею навчалися разом? – почав розмову, спритно вливаючись у щільний потік різношерстого транспорту, що невпинно поспішає Кільцевою.

– Так. І не тільки в академії. Ми дружили ще в школі. Обидві ж із Калинівки. Танцями займалися також разом. Був там, та він і зараз є, такий клуб сучасного танцю «Фея»... Танцювали. Мріяли підкорити столичну сцену. Разом приїхали до Києва. Вступили. Відучилися. Оля талановитою була. Дуже сильною. Її потім до «Рудих Фурій» узяли. А мене ні...

Дарина замовкла. Уже не плакала, а лише зрідка уривчасто зітхала. Лисиця не квапив. Розумів, що потрібно відійти. І знову пережити не таке вже й далеке минуле.

Увімкнув музику.

– «Sexy, sexy lover...», – завів у динаміках Томас Андерс.

– О, – різко ожила пасажирка й саянула засльозілим сріблом, – це одна з улюблених пісень Олі. Хотіла зробити номер під неї. Але так і не встигла...

Лисиця зрозумів: спілкування простим не буде. Рана несподіваної втрати кровоточила. І надійно перекривала шлях бесіди, яка ледь-ледь починалася.

– Одного разу, після виступу «Рудих Фурій» у нічному клубі «Відірвись», Олі вручили візитку. Тільки з ім'ям та прізвищем. Ну – і номером телефону, звісно. Проте жодних інших слів у таких випадках і не потрібно. Написане знали без зайвих коментів. Помічник того ВІПа настійливо порадив подзвонити. Обов'язково. Бо...

Знову задумалася. Проте цього разу пауза тривала недовго. І дівчина продовжила:

– У нашому світі, світі мистецтва, чи, точніше, шоу-бізу, не все так просто. Успіх часто залежить не від таланту. Не від щасливого випадку чи розташування зірок. А всього лиш – від одного-єдиного телефонного дзвінка. Причому він може як вивести на олімп, так і знищити. Ольга це прекрасно розуміла. Якщо не відповість – завтра може втратити місце. А пробитися до цього колективу було одним з її стратегічних завдань. Вибирати не випадало. Подзвонила... Ну, загалом, завершилося в них...

– Що ж ти чудиш, неандертальцю, – вирвалося в Лисиці, коли водій «Інфініті» підрізав «ASX». Богдан саме хотів припустити до розвороту на Коцюбинське. – Вибачте...

– Десь близько чотирьох років тому, – продовжувала Дарина, кивнувши з розумінням, – Оля вийшла за Довганя заміж. Говорила, що покохала. Але я вірила не надто. Хоча... Цілком могло бути. Вона, знаєте, влюбливою була. Легко захоплювалася... Та й він цілком

ще зберігав форму... Завжди імпозантний. Презентабельний. Косметичні салони. Процедури...

Після весілля Оля швидко переродилася. Яюсь одразу сприйняла звички «небожителів». Представників «вищого світу». Стрімко ввійшла в їхнє непросте коло. Не гаючись, зайнялася танцювальними школами. Це її ще дитяча мрія. Загалом, різко стартувала, подруга... Зустрічатися стали менше. Завжди така заклопотана. У мене ж справи ніяк не клеїлися. Десь із рік тому (так, ледве більше року) вона мені запропонувала місце директора своєї школи на Нивках. Я саме розійшлася з цивільним чоловіком (сволота...) і пішла з колективу. Природно, така пропозиція – як рятувальне коло. І я погодилася. Та й варіантів особливих не мала... Я їй дуже вдячна. Але що буде тепер – одному Богу відомо...

Лисиця слухав Дарину, не перебиваючи. Розумів, що зараз дівчина розкривається, як на сповіді. Його появу в житті цієї загнаної в кут танцівниці, схоже, наворожили Вищі Сили. Хуртовина емоцій, що самотньою вовчицею завивала в її душі, вимагала виходу. У зовнішній світ. У відкритий космос. Куди-небудь. І це, нарешті, сталося.

– Наші стосунки трохи змінилися, – дивлячись уперед начебто «для галочки», але нічого не помічаючи, продовжувала сповідатися Дарина. – Згодом між нами почала виростати якась межа. Але я все розуміла. Новий спосіб життя, зовсім інше коло спілкування, нові звички неминуче змінюють людину. Саме це й сталося з Олею. Та я не засуджувала. Все – закономірно. Інакше трапитися не могло.

Дівчина замовкла. Здавалося, вона втомилася розповідати, немов це було важкою виснажливою роботою. Потім, ніби трохи відпочивши, з надією запитала:

– А ви не палите?

Лисиці не хотілося розчаровувати, але вибору не залишалось:

– На жаль, ні.

– Ну чому ж «на жаль»? – здивувалася Дарина. – Це однозначно на щастя.

– «На жаль» тому, – почав виправлятися, – що не можу пригостити вас сигаретою.

– А, дрібниці. Не зациклюйтесь, – відмахнулася. – Я, от, скільки вже мрію кинути, а все бракує сили волі. Розумію ж, що це, м'яко кажучи, не дуже потрібна річ, а вдіяти нічого не можу. Напевно, погано хочу, так?

– Напевно, – тактовно відповів Лисиця.

– Оля теж, до речі, смалила. Коли жили разом (в академії і після, в найманій квартирі), бувало, як засядемо – й димимо, ніби паровози... Ех, веселенькі часи! Жаль, не повернуться вже... Жили серед труднощів і надій. Причому останні не тільки врівноважували перші, а навіть часто й переважували. Шкода, життя коротке, щоб усі надії-мрії збулися. Особливо в Олі... Вона так хотіла дитину...

Знову зібралася розплакатися. Лисиця змикитив: розмові це не допоможе. Тому запитав:

– А ви нічого дивного в її поведінці не помічали? Чогось незвичного?

Дівчина якось стрепенулася й плакати, схоже, передумала. Сльози, що наповнили очі, зупинилися на останній межі. Ймовірно, ожилі здогади діяли швидше, ніж померлі спогади.

– Так. Останнім часом з Олею почало щось коїтися. Приблизно місяця з півтора тому. Може, трохи більше.

– І що ж такого могло відбутися в її житті?

– По-моєму, у неї з'явився коханий.

– А як же чоловік? – мимоволі вирвалось у професора.

Дарина подивилася так, немов Лисиця повідав про відкриття Америки. Професор усе відразу збагнув. Та дівчина вирішила пояснити:

– А от ви змогли б устояти перед пристрастю? Нестримною. Всеохопною. Знищувальною. Будучи одруженим. Ви, до речі, одружений?

– Не знаю, – знайшов золоту середину (про всяк випадок). І хоч у відповіді на друге питання ніякої середини бути не могло, більше нічого не сказав.

– Думаю, Оля закохалася, – пропустила незграбність Дарина. – Про це говорило багато що. Вона навіть рухатися стала інакше! Немов скинула з плечей якусь непосильну ношу. Яка гнітила роками. І не давала бути собою. Очі засвітилися бажанням жити. Жити для когось іншого. Ні до, ні відразу після весілля такою її не бачила. І раптом – різке переродження... Добробут, гроші, успіх – речі, поза всяким сумнівом, потрібні, але, коли немає кохання, усе стає... сухозлітками[4 - 1. Дуже тонкі пластинки золота, якими покривають, оздоблюють що-небудь. 2. Сріблясті або золотисті металеві нитки, що йдуть на виготовлення парчевої тканини, галунів і т. ін.; мішура. 3. перен. Щось показне, обманливе.]. Пилом. Для жінки це надзвичайно важливо... Не думаю, що зречення кохання – порівнянна плата за матеріальний затишок. Та й чи може кохання взагалі бути платою за що-небудь?... А якщо й може, то хіба є у світі те, за що можна було б заплатити таку високу ціну?

Дарина подивилася на Богдана, а потім мовила:

– Ви чоловік. Вам це важко зрозуміти.

Професор у душі запротестував, але промовчав: стратегія. Зараз вона задержалася на царський трон. Ну а заради цієї примхливої цариці готовий на будь-які жертви. Як мудрий доісторичний правитель. Або, в найгіршому разі, – як третій син казкових батьків. Хоча... Може, все саме так, як сказала ця симпатична танцівниця?

– Для Олі з її мрійливістю кохання не було порожнім звуком. – Дарина продовжувала сповідь уже з більшою охотою. – Серед її цінностей воно завжди стояло під номером «один». Я бачила, як постійна боротьба розривала її серце. Оля вже пізнала смак заможного життя. І повертатися в минуле не хотілося. Але... Думаю, вона усвідомлювала, що це все – не те. Бо прагнула почуття. Приголомшливого. Ураганного. Карколомного. А Борис Дмитрович дати цього не міг. При всій повазі до його таланту бізнесмена й величезних грошей, цим талантом зароблених. Не міг. Природу не обдуриш. Як і себе. І це провалля глибшало. Так. На людях вона носила маску світської левиці. Успішної. Щасливої. Задоволеної. Але в розмовах (та й поведінці) раз по раз прослизала якась незадоволеність. Прихована, однак ладна вирватися на зовні. І все через, якщо можна так сказати, любовну незатребуваність.

Богдан відірвався від дороги й подивився на співбесідницю. Та відбила погляд і поспіхом додала:

– Тільки не сприймайте це суто фізично. Ольга вище цього. Їй хотілось почуттів. Нестримних. Шалених. Вогняних. Розумієте, Оля мала вік дозрілого плода. Потрібен тільки дбайливий садівник, з яким ці почуття можна пережити.

– Ну й хто ж він, цей садівник? – Лисиця спеціально наголосив останнє слово, хоча така позиція і так вважається «наголошеною».

– Не знаю... – Дарина подивилася на професора. – Я намагалася витягти її на відвертість, але нічого не вийшло. Оля відразу ж обривала. Спеліяла таким поглядом... І я відступала.

– Може, ім'я називала? Якось випадково вирвалось? Або чим займається? Адреса? Машина? Натяки якісь? Це все важливо.

– Ні. Узагалі нічого. Ніяких натяків. Ніяких слідів. Ніяких обмовок... Закономірна поведінка. Зв'язок, що так змінив її, ретельно приховувала. Статус. І робила це відмінно. Актриса...

Дівчина задумалась. Потім відвернулася.

Праворуч тягнувся ліс. Вабив непорушною красою. Зачаровував німою величчю. Ховав причаєну загрозу. Усе це химерно спліталось в уявленні про нього. Можливо, Дарина під час мовчання думала саме про це?

– А ви знаєте, як вона загинула?

Питання захопило Лисицю зненацька. З несподіванки ледь не випустив керма. Але досвід спрацював автопілотом. І люба Асікс не схибнула ні на градус. А в уяві спалахнула фотографічна картина: ліс, галявина, автомобіль, жінка. Криваве розірване горло. Натюрморт не для слабкодушких. І хоч Лисиця не з таких, людиною чути не перестав. З усіма її недосконаlostями. Тому й мовчав. Тому й не починав важкої розповіді. Відтягував якомога далі.

– А ви не в курсі? – сказав нарешті.

– Плетуть усяке, – відповіла Дарина, – але чому вірити – не знаю. І вовки, й вовкулаки. Жахіття якесь. Звідкіля взялось на Олину голову...

– Я теж чув схоже, – загорілись професорські вуха, а далі вогонь перекинувся й на обличчя. Таке діялось, коли говорив неправду. А робив це ну дуже рідко й дуже незграбно. – Але сказати щось однозначне... Дізнаюся більше – обов'язково розповім.

– Дякую. Я хочу знати все, хоч це й боляче... Знаєте, у мене наче відламався шматок серця. І тепер туди віє полярним холодом. Вибачте. – Знову потяглася до хустинки.

Лисиця дивився на дорогу, яка підводила любу Асікс до Коцюбинського. Знав, що тут вона вузька й неякісна. Слід бути уважним. Та й здогадувався, що робить Дарина. Але сльозам зарадити не міг.

– Ой, – раптом просіяла дівчина, – в Олі таке кохання було. Вдома.

– «Таке» – це яке? – спробував посміхнутися. Майже вийшло.

– Сильне... Він старший за неї на три роки... Прізвище в нього... Хм... Незвичне. Ведмедеря. Ведмедеря Андрій. З армії його чекала. Ну знаєте, як це буває? Перше «серйозне» кохання. Ще в школі. Потім він пішов служити. А коли повернувся, Оля якраз одержувала атестат і збиралася вступати. А він вимагав уваги. І хотів, щоб Оля стала його дружиною. Господиною. Матір'ю його дітей. Такою, знаєте, берегинею роду. Але вона думала інакше. Бо в житті хотіла іншого. Значно більшого. Прагнула успіху як танцівниці. Андрій не був у захваті від її амбіцій. Буквально звірів. Стали виникати сварки. Оля хоч і кохала, та все одно робила по-своєму. Не мислила себе завтрашньої без улюбленої справи. І його кликала з собою. До Києва. Андрій же захоплювався лісом. Просто

обожнював його. І залишити не міг. Бо в них ціла династія лісників. І дід, і батько. Трохи згодом закінчив факультет лісового господарства в Харкові. Повернувся до Калинівки. Став працювати лісником. Та він і виріс у лісі. Ще й жартував, що його в хащах народила вовчиця. Мабуть, і дружиною хотів бачити вовчицю. Хм... До речі, в Олі ж дівоче прізвище Вовчанська. Дуже не хотіла його змінювати, але Довгань наполіг. Тоді машину свою вовками розмалювала, протестувальниця. Отака норовлива... З часом з'являлася в Калинівці все рідше. А з Андрієм розійшлася. Спочатку погрожував, що вб'є її, а потім – що себе. Але потроху заспокоївся. Правда, так і не одружився. Майже весь час у лісі й пропадає. Як той вовк самотній... Ой, ну їх, тих вовків... А нещодавно Олі листа прислав. Точніше, прислав мені. Знаєте, конверт у конверті. А я передала. Що там – не знаю. Але таке було... – Дівчина знову майнула думками, де химерно змішувалося минуле з можливим. – Не пара він для неї. Оля створена для високого польоту. Андрій же примагнічений до землі. І відриватися не збирався. Наче прив'язаний... Їхній розрив закономірний. Так мусило статися. А столиця відчинила двері у зовсім інше життя. Життя, гідне її рівня, висоти, розмаху особистості. Олю я в цьому прекрасно розуміла й підтримувала. Треба займатися тим, для чого тебе створено. І призначено Вищими Силами.

– Споріднена праця, – видихнув професор.

– Що? – не зрозуміла Дарина.

– Те, що ви сказали, Сковорода називав «спорідненою працею».

– Точно-точно, щось пригадую з академії.

– Цю ідею він запозичив у мудрих старців античності. Коли людина живе й творить відповідно до свого призначення, вона входить у гармонію з природою. Щоб зрозуміти своє призначення, слід пізнавати себе. Знайти в собі світле начало й розвивати його. Щастя полягає в самовдосконаленні, чистому сумлінні й доброму розумі. Це і є справжній шлях для людини.

– Як правильно сказано, – закивала Дарина, а потім, спохватившись, додала: – Отам на перехресті ліворуч.

Лисиця увімкнув лівий поворотник і, пропустивши «Сітроена», повернув.

– А тепер за гаражами – знову ліворуч.

Зробив усе, як наказувала пасажирка.

– Ось мій будинок. Другий під'їзд.

Ледве втиснувся між червоними «Жигулями-п'ятіркою» і синім «Фольксвагеном-Пассатом».

– Обережно дверцятами, – попередив. Відстань до «сусідів» і справді мала.

Дівчина зробила все акуратно. Лисиця теж.

– До речі, це моя конячка, – показала на «Жигулі».

– А чому ж не їздите? – здивувався Богдан.

– Їжджу, але рідко – знехотя відповіла дівчина. – Не дуже далеко. Ще немає такого досвіду, щоб керувати одним пальцем. А зараз інакше не можна. Машин більше, ніж водіїв. Хоч не кожного, хто опинився між кермом і сидінням, можна так назвати. Навіть, коли права має. Радше проводирем. Здатним тільки вказувати дорогу. Та ще й іншому, а не собі.

– Їздитимете – усе з'явиться... Вправне водіння – усього лиш набір умінь. Народжуватись водієм необов'язково. Достатньо просто людиною. Решту зробить навчання. – Богдан підморгнув.

– Мій – четвертий поверх, – сказала, ледь посміхнувшись, і Богдана переклинило. Тільки зараз побачив, наскільки Дарина приваблива. Там, у машині, розглядав її як «джерело потрібної інформації». А себе уявляв старателем. Серед пустої породи вишукував шматочки благородного металу. Тепер же, на зовсім трошки, перетворився на звичайну, нормальну, людину. І вона миттєво розгледіла, що за «самородок» перед нею.

– Як-к-к-ий, ви кажете, по-о-оверх? – пробігав, уражений, збираючись діставати пакет.

– Четве-е-ертій, – здивувалася дівчина. А Богданові стало страшно: а що як вона подумає, що він глухий? Дефективний якийсь? Не дай Боже. У її пам'яті хотів залишитися цікавим і сильним чоловіком. Тому, ввімкнувши сигналізацію, легко підхопив пакет і рушив сходами.

Стіни в під'їзді давно вже висувували сум за фарбою. Рука часу досхочу познущалася над ними. Панелі – колись синього кольору, простір до стелі – брудно-сірого. Уся ця занедбана гама, здавалося, благала в кожного, хто тут з'являвся вперше, якоїсь особливої милостині. Або хоча б співчуття. Саме його й кинув у долоні стін, простягнуті в німій молитві.

Летів, майже не торкаючись сходів. Опинившись на потрібному поверсі, став чекати господиню. Серце гупало так часто й голосно, що, здавалося, заглушувало її кроки.

Дарина піднімалась, подзвякуючи ключами.

Ось уже й тут. Біля броньованих дверей із цифрою «47». Відімкнула звичними рухами.

– Будь ласка, – показала всередину квартири.

Переступив поріг і поставив пакет на підлогу.

– Дякую за допомогу, – усміхнулася дівчина. – Не знаю, як би я це все дотягла? Зупинка маршрутки далеченько. А тут водії з недавнього часу не зупиняються.

– Пусте, – махнув рукою. – Завжди радий. Звертайтеся.

– Чашка кави, звісно, не буде гідною платою, але я все-таки ризикну...

– Кави не п'ю, – мовив, ніяковіючи.

– Знайдемо й чай, – запевнила Дарина.

– Я б з радістю, – почав хвилюватися, – але... іншим разом. Поспішаю.

– А він буде? – стурбовано запитала дівчина.

Збрехати не вийде, відчув професор.

– Упевнений, – мовив несміливо.

– Мені здалося, – посерйознішала Дарина, – що ви належите до тих, хто вміє тримати слово.

Відчув заборонений удар. Але усвідомлення не послабило його сили. Довелося стерпіти. Ледь не заскреготівши зубами.

– У мене є ваш телефон, а у вас – мій, – сказав, дивлячись не на дівчину, а крізь неї. – Думаю, це серйозна запорука...

– Домовились, – обірвала дівчина. У голосі бриніла віра, що витискала образу.

Двері зачинилися. Клацнув замок. Навіть крізь товщу міцної сталі відчув, що Дарина не хоче розлучатись. Йому не хотілося теж. Мав ще кілька секунд, щоб натиснути кнопку дзвінка. Сказати, що все-таки від чаю не відмовиться. Але... Не цього разу.

На вулиці зателефонував Бондаренкові. Той відгукнувся одразу.

– Цікавить мене, Сергійчику, людинка одна. Колишній залицяльник Ольги Довгань. Такий

собі Андрій Ведмедеря. Правда, ніякої Ольги Довгань тоді ще не було, а була, як ти знаєш, тільки Оля Вовчанська. Дарина розповіла мені, що між ними велика любов палала. Ще та, юнацька. А потім, правда, згасла. Найімовірніше – з ініціативи Ольги, бо чоловік цей і досі одинакує. Живе самотником. Працює лісником. Цікаво дізнатися про нього більше. Від лісника та лісу і до вовка недалеко. До того ж зі слів Ольжиної подруги, він тільки лісом і живе. Ось так: і лісом, і в лісі. Та й убити погрожував, коли дівчина розірвала з ним стосунки. Зможеш пробити?

– Неможливого для нас немає нічого. Майже.

– І бажано дізнатися, де він був на момент убивства.

– Я ж сказав «майже».

– Повтори ще раз, бо не розчув...

– Дозвольте виконувати? – прогримів Бондаренко.

– А де ж удар підбора об підбор?

– Телефон далеко від них.

– Гарзд, вибачаю. Отже, виконуйте.

– Уже біжу, mon general.

Люба Асікс завелася з півоберта. Схоже, їй подобалося підкорятися. А Лисиці подобалося, що їй подобалося.

Коли виїхав на Кільцеву, задзвонив телефон.

– Алло, – відразу з'єднався з Бондаренком.

– Запиши номер. – Головред ніби одержав гран-прі на конкурсі «Містер лаконічність і діловитість». – Звати Брюховецький Микола Степанович. Колишній вовчатник. Старенький, правда, але як інформатор не розчарує. Поїдеш до нього ставати експертом з вовків. Це тобі зараз потрібніше за повітря.

– А чи не часто ти почав керувати моїм життям? – напівжартома поцікавився Богдан.

– По-моєму, якраз у дозволених межах. Я ж твій начальник.

– Швидко до ролі шефа при звичаївся.

- А чого тягнути? Таланту організаторського дано. Решту здобудемо в бою. Або купимо.
- Гаразд. Пришли усе повідомленням, бо за кермом.
- А куди гасав?
- Дарину в Коцюбинське підвозив.
- Ну і?
- Ну і їду додому.
- З нею?
- Сам, звісно.
- Розчаровуеш...
- А начебто раніше був інакшим?
- Час уже й подорослішати.
- Розкриємо вбивство, і відразу ж – обов'язково.
- Cras, cras et semper cras et sic dilabitur aetas[5 - Завтра, завтра й завжди завтра, – так минає життя (лат.).], – видав головою латиною. – Я правильно сказав?
- Правильно, – посміхнувся Богдан. – А знаєш, як це буде болгарською? Утре, утре, винаги утре и така минава животь.
- Слухай, поліглоте, ти мені в лінгвістику не втікай.
- Куди захочу, туди й утічу. Я ж на машині.
- Переконав. Гаразд. Хоча... Ну як же все-таки подруга? Гідна?
- Гідна... Нормальна.
- І все?
- І все.

– Красномовно.

– Ти мені заважаєш. Розмови по телефону під час руху заборонені. Не змушуй порушувати правила.

– Здаюся. До зв'язку.

Відклавши телефон, додав швидкості. Будь-що робити найкраще тоді, коли не заважають. І – вільними руками. Тоді й результат не розчарує.

* * *

Фрагмент однієї зі статей Володимира Ярчука:

«Образ вовкулаки – це втілення давніх мотивів перевертництва, що кореняться в архаїчних віруваннях людства, які стали основою появи магічних обрядів. За однією з наукових версій, явище перевертництва пов'язується з «ініціацією» (від лат. *initiatio* – «здійснення таїнств, посвячення»). Так називають один із видів обрядів переходу; цим же терміном позначають і ритуал, що оформлює згаданий перехід. За допомогою обрядів цієї групи в первісному соціумі закріплювали перехід індивіда (групи індивідів) до нової соціальної категорії, а також одержання нового статусу. Вперше обряди переходу (*les rites de passage*) виділені франко-бельгійським фольклористом і етнологом Арнольдом ван Геннепом. Реконструкцію обряду ініціації на українському ґрунті в загальнослов'янському контексті здійснив етнолог Василь Балушок.

Низка обрядів активує архетипну ідею рекурентності («смерть заради нового народження»). Ця ідея досить виразно реалізована в ініціаторному обрядоккомплексі. Дослідники виділяють два (широке й вузьке) розуміння терміна «ініціація»: 1) універсальне багатоаспектне (часо-просторове, соціальне, політичне) явище, що полягає у зміні соціального статусу людини через зайняття певної посади чи вступ до якоїсь корпорації – кола жерців, релігійної громади, духовного ордену, касты, езотеричного культу; 2) первісні вікові магічні обряди, що відправлялися здебільшого в докласових чи ранньокласових суспільствах для надання юнакам статусу дорослих чоловіків (перетворення їх на воїнів і мисливців), тобто з метою перевести й зарахувати до наступного вікового класу (Т. Андреева). На архетипах ініціації ґрунтується низка інших обрядів.

Народні вірування відображають уявлення про перехід з одного стану до іншого через зв'язок зі смертю й воскресінням – з іншим, чужим, неосвоєним світом. Для багатьох народів таким був ліс. Ініціант долав межу між двома світами, здійснюючи обрядовий перехід...»

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=27796819&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

Архетип (тут) – формула людської поведінки, зумовлена традицією, що вироблена певним суспільством.

2

Див. В'ячеслав Васильченко. «Гаудеамус», виконаний смертю. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2014. – 304 с.

3

Див. В'ячеслав Васильченко. Притулок для прудкого біса: детективний роман – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2013. – 292 с.

4

1. Дуже тонкі пластинки золота, якими покривають, оздоблюють що-небудь. 2. Сріблясті або золотисті металеві нитки, що йдуть на виготовлення парчевої тканини, галунів і т. ін.; мішура. 3. перен. Щось показне, обманливе.

5

Завтра, завтра й завжди завтра, – так минає життя (лат.).